

ΘΕΜΑ 16^ο
(ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, Περί της Αντιδόσεως, 106-107)

- Ἐγὼ δὲ ταῦτα μὲν αἰσχυνθείην ἂν εἰπεῖν, τὴν αὐτὴν δὲ ποιῶμαι πρόκλησιν ἤνπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων· ἀξιῶ γὰρ, εἰ μὲν κακὸς ἀνὴρ γέγονεν Τιμόθεος καὶ πολλὰ περὶ ὑμᾶς ἐξήμαρτεν, μετέχειν καὶ δίκην διδόναι καὶ πάσχειν ὅμοια τοῖς ἀδικοῦσιν· ἦν δ' ἐπιδειχθῆ καὶ πολίτης ὢν ἀγαθὸς καὶ στρατηγὸς τοιοῦτος οἷος οὐδεὶς ἄλλος ὢν ἡμεῖς ἴσμεν,
- 5 ἐκεῖνον μὲν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἐπαινεῖν καὶ χάριν ἔχειν αὐτῷ, περὶ δὲ ταυτησὶ τῆς γραφῆς ἐκ τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων, ὅ,τι ἂν ὑμῖν δίκαιον εἶναι δοκῆ, τοῦτο γινώσκειν.
- Ἀθροώτατον μὲν οὖν τοῦτ' εἰπεῖν ἔχω περὶ Τιμοθέου καὶ μάλιστα καθ' ἀπάντων, ὅτι τοσαύτας ἤρηκεν πόλεις κατὰ κράτος ὅσας οὐδεὶς πώποτε τῶν ἐστρατηγηκότων οὔτε τῶν ἐκ ταύτης τῆς πόλεως οὔτε τῶν ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ τούτων ἐνίας ὢν λη-
- 10 φθειςῶν ἅπας ὁ τόπος ὁ περιέχων οἰκείος ἠναγκάσθη τῇ πόλει γενέσθαι· τηλικαύτην ἐκάστη δύναμιν εἶχεν.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **ταῦτα:** αιτιατική, αντικείμενο στο 'εἰπεῖν'. **αἰσχυνθείην ἂν:** δυνητική ευκτική που δηλώνει το δυνατόν στο παρόν – μέλλον. **τὴν αὐτὴν δὲ ποιῶμαι πρόκλησιν:** 'το ἴδιο ακριβῶς αίτημα κάνω'. **ἤνπερ:** εισάγει αναφορική επιθετική πρόταση, στην οποία λείπει το ρ. 'ἤνπερ πρόκλησιν <ποιῶμαι> καὶ περὶ τῶν ἄλλων'.
- 2 **εἰ...γέγονεν...καὶ...ἐξήμαρτεν:** δυο υποθετικές προτάσεις με οριστική, και με απόδοση το απαρέμφατο 'μετέχειν'. Ο υποθ. λόγος είναι πλάγιος, διότι η απόδοσή του δεν είναι κύρια πρόταση, και δηλώνει το 'πραγματικό'. **κακὸς ἀνὴρ:** το επίθετο είναι επιθ. προσδιορισμός, και το ουσιαστικό είναι κατηγορούμενο. **πολλὰ:** σύστοιχο αντικείμενο στο 'ἐξήμαρτεν'.
- 3 **μετέχειν καὶ δίκην διδόναι καὶ πάσχειν:** τρία απαρέμφατα αντικείμενα στο 'ἀξιῶ', που συγχρόνως είναι και αποδόσεις στην υπόθεση 'εἰ...γέγονεν'. **δίκην διδόναι:** 'δίκην δίδωμι *τιμωρούμαι*'. **ὅμοια:** σύστοιχο αντικείμενο στο 'πάσχειν'. **τοῖς ἀδικοῦσιν:** ἐναρθρη μτχ. ως ουσιαστικό, συντασσόμενη με το επίθετο 'ὅμοια' ως δοτική αντικειμενική. **ἦν δ' ἐπιδειχθῆ:** υποκείμενο του ρ. εἶναι ο 'Τιμόθεος'. Υποθετική πρόταση με υποτακτική και με απόδοση το απαρέμφατο 'δεῖν'.
- 4 **πολίτης ὢν ἀγαθὸς καὶ στρατηγὸς τοιοῦτος:** η μτχ. είναι συνημμένη στο ενν. υποκείμενο του ρ. και είναι κατηγορηματική. Τα δυο ουσιαστικά είναι κατηγορούμενα στην μτχ. 'ῶν'. Το επίθετο και η αντωνυμία είναι επιθετικοί προσδιορισμοί. **οἷος οὐδεὶς ἄλλος:** αναφορική επιθετική πρόταση στην οποία εννοείται το ρ. 'ἐπεδείχθη'. **οἷος:** κατηγορούμενο. **οὐδεὶς:** υποκείμενο στο ενν. ρ. **ἄλλος:** επιθετικός προσδιορισμός. **ὢν ἡμεῖς ἴσμεν:** αναφορική επιθετική πρόταση με ἔλξη του αναφορικού στην αντων. 'ῶν', διότι χρειαζόμαστε αντικείμενο σε αιτιατική πτώση στο ρ. 'ἴσμεν', και δεν υπάρχει. Ὅπως είναι τώρα η αναφορική πρόταση με την ἔλξη λειτουργεί ως γενική διαιρετική στο 'οὐδεὶς'. Αν αποκαταστήσουμε την ἔλξη, θα ἔχουμε '<τούτων οὐς> ἡμεῖς ἴσμεν'.

- 5 **ἐκεῖνον**: αντικείμενο στο ‘ἐπαινεῖν’. **δεῖν**: αντικείμενο στο ρ. και απόδοση στην προηγούμενη υποθετική πρόταση. **ὕμᾱς**: υποκείμενο στο ‘ἐπαινεῖν’ & ‘ἔχειν’. **ἐπαινεῖν καὶ...ἔχειν**: υποκείμενα στο απρόσωπο ‘δεῖν’. **χάριν ἔχειν αὐτῷ**: ‘χάριν ἔχω τινί *χρωστώ* *ευγνωμοσύνη* σε κάποιον’.
- ταυτησί**: εμφαντικός αντί για ‘ταύτης’. **περὶ δὲ...τῆς γραφῆς**: ‘ὅσον αφορά την καταγγελία’.
- 6 **ἐκ τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων**: ‘με βάση αυτά που έχουν γίνει από εμένα’. **ὅ,τι ἂν...δοκῆ**: αναφορική - υποθετική πρόταση με τον υποθετικό – αοριστολογικό ‘ἂν+ύποτακτική’, και με απόδοση το ‘γιγνώσκειν’, για να δηλώσει το προσδοκώμενο. **ὅ,τι...δίκαιον**: (επειδή το ‘ὅ,τι’ και το ‘δίκαιον’ είναι σε ουδέτερο γένος, που είναι ίδιο με την ονομαστική, γι’ αυτό έχουμε δυο συντάξεις, μία προσωπική με το ‘ὅ,τι’ ονομαστική ως υποκείμενο στο ‘δοκῆ’ και το ‘δίκαιον’ επίσης ονομαστική ως κατηγορούμενο και μία απρόσωπη με το ‘ὅ,τι’ αιτιατική ως υποκείμενο στο ‘εἶναι’ και το ‘δίκαιον’ επίσης αιτιατική ως κατηγορούμενο). Σε κάθε περίπτωση το ‘εἶναι’ είναι αντικ.στο ρ. **γιγνώσκειν**: αντικείμενο στο ενν. ‘οἶμαι’. Το ρ. ‘γιγνώσκω τι *αποφασίζω κάτι*’.
- 7 **Ἄθροώτατον**: επιρρηματικό κατηγορούμενο του αποτελέσματος στο ‘τοῦτ’’, ‘έτσι ώστε να είναι συγκεντρωτικό – συνοπτικό’. **τοῦτ’**: αντικείμενο στο ‘εἶπεῖν’. **εἶπεῖν ἔχω**: το ρ. ‘ἔχω+ἀπαρέμφατο *μπορώ να....*’.
- 8 **ὅτι...ἤρηκεν**: ειδική πρόταση ως επεξήγηση στο ‘τοῦτ’’. **κατὰ κράτος**: ‘με δύναμη’. **ὅσας οὐδείς**: **ὅσας οὐδείς... ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος**: αναφορική πρόταση με εννοούμενο ρ. ‘ἤρηκε’. **τῶν ἐστρατηγηκότων**: έναρθρη μτχ. ως ουσιαστικό, γενική διαιρετική στο ‘οὐδείς’.
- 9 **τῶν ἐκ ταύτης τῆς πόλεως**: το άρθρο μπορεί να μετατρέπει σε ουσιαστικό ακόμη και εμπροθέτους προσδιορισμούς, όπως εδώ, όπου ο έναρθρο εμπρόθετος λειτουργεί ως ουσιαστικό, επεξήγηση στην αμέσως προηγούμενη γενική. **τῶν ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος**: όμοια περίπτωση. **καὶ τούτων ἐνίας**: η πρόταση είναι ειδική, καθώς λόγω του ‘καί’ εννοείται ο σύνδεσμος ‘ὅτι’. Το εννοούμενο ρ. της ειδικής είναι πάλι το ‘ἤρηκε’. **ὄν...τῇ πόλει γενέσθαι**: αναφορική επιθετική πρόταση.
- 10 **ὄν**: συντάσσεται με το ‘ὁ τόπος’ ως γενική κτητική. **ληφθεῖσῶν**: έναρθρη μτχ., χρονική. **ἄπας**: κατηγορηματικός προσδιορισμός. **ὁ τόπος**: υποκείμενο στο ρ. **ὁ περιέχων**: παράθεση. **οἰκεῖος**: κατηγορούμενο στο ‘γενέσθαι’

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Εγώ λοιπόν είναι θα ντρεπόμουν να πω τέτοια πράγματα, όμως αυτό ακριβώς το αίτημα διατυπώνω, το οποίο διατυπώνω και για τους άλλους. Αξιώνω λοιπόν, αν ο Τιμόθεος έχει γίνει δειλός άνδρας και διέπραξε πολλές αδικίες εις βάρος σας, να συμμετάσχει και να δικαστεί και πάθει τα όμοια μ’ όσους αδικούν. Αν όμως παρουσιαστεί να είναι και πολίτης αξιοπρεπής αλλά και στρατηγός παρόμοιος, σαν τον οποίον κανείς άλλος δεν παρουσιάστηκε από αυτούς που εμείς γνωρίζουμε, τότε πιστεύω ότι πρέπει να επαινούμε εμείς εκείνον και να του χρωστάμε ευγνωμοσύνη, και προκειμένου για μία τέτοια καταγγελία, με βάση αυτά που έχουν γίνει από εμένα ό,τι τυχόν σας φανεί ότι είναι δίκαιο, αυτό ακριβώς να αποφασίσετε. Αυτό λοιπόν μπορώ να πω για τον Τιμόθεο έτσι ώστε να είναι συνοπτικό, και μάλιστα αναφορικά με όλα, ότι δηλ. τόσες πολλές πόλεις κατέλαβε με δύναμη, όσες κανείς ποτέ δεν κατέλαβε από όσους υπήρξαν στρατηγοί, ούτε απ’ αυτούς που προέρχονται από την πόλη μας, ούτε απ’ όσους προέρχονται από την υπόλοιπη Ελλάδα, και ότι κατέλαβε ορισμένες από αυτές των οποίων – αφού κυριεύτηκαν – η τοποθεσία που υπήρχε στα περίχωρα εξαναγκάστηκε να γίνει φιλική με την πόλη μας. Τόση ήταν η ισχύς της κάθε μιας.